
Vergaderjaar 2026–2027

IV

Wijziging van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en de begrotingsstaat van het BES-fonds (H) voor het jaar 2026 (wijziging samenhangende met de Miljoenennota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

[A ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL](#)

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de [Comptabiliteitswet 2016](#) elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2026 wijzigingen aan te brengen in:

de departementale begrotingsstaat van Koninkrijksrelaties (IV);
de begrotingsstaat voor het BES-fonds (H).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

P.E. Heerma

B ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE BEGROTINGSARTIKELN

1. Leeswijzer

Voor u ligt de suppletoire begroting september van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H). De suppletoire begroting september geeft een beeld van de uitvoering van de begroting voor het jaar 2026. De stand wordt opgebouwd vanaf de stand van de vastgestelde begroting 2026.

Uitgangspunt bij de tabel budgettaire gevolgen van beleid is dat per artikel de beleidsmatige en technische mutaties worden toegelicht, die groter dan of gelijk zijn aan de ondergrens zoals deze in de Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) zijn opgenomen, de zogenaamde staffel. In het kader van transparantie of anderszins kan het voorkomen dat mutaties beneden deze ondergrenzen ook worden toegelicht.

Tabel 1 Ondergrens (staffel) op basis van de Rijksbegrotingsvoorschriften 2026

Begrotingsartikel	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
1. Versterken rechtsstaat	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
2. Slavernijverleden	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
4. Bevorderen sociaaleconomische structuur	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 2 mln.
5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 4 mln.
8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
6. Apparaat	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
7. Nog onverdeeld	Verplichtingen/Uitgaven: 1 mln. Ontvangsten: 1 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.
1. BES-fonds	Verplichtingen/Uitgaven: 2 mln. Ontvangsten: 2 mln.	Verplichtingen/Uitgaven: 4 mln. Ontvangsten: 4 mln.

2. Beleid Koninkrijksrelaties

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (suppletoire begroting september) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2026
Vastgestelde begroting 2026		222.151
Stand 1e suppletoire begroting 2026		180.167
Belangrijkste suppletoire mutaties		34.932
1 Recherchecapaciteit	1	– 665
2 Grenstoezicht	1	– 4.500
3 Investerings Curaçao	5	39.592
4 Overige mutaties	Alle	505
Stand suppletoire begroting september 2026		215.099

Toelichting

1. Recherchecapaciteit

Dit betreft een drietal overhevelingen naar de begroting van het ministe-

rie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het Recherchesamenwerkingsteam (RST). Dit team heeft de taak om zware, georganiseerde en grensoverschrijdende criminaliteit te onderzoeken. Het gaat om € 0,7 mln. in 2026.

2. Grenstoezicht

Dit betreft een overheveling van € 4,5 mln. naar de begroting van het ministerie van Financiën (IXB) voor de Douane Nederland. Deze middelen zijn bestemd voor de lokale grens- en handhavingsdiensten op de eilanden Curaçao, Aruba en Sint Maarten.

3. Investerings Curaçao

Nederland verstrekt, op basis van de in de Rijkswet financieel toezicht opgenomen zogenaamde lopende inschrijving, een lening ter grootte van XCG 80,8 mln. (€ 39,6 mln.) aan Curaçao ter financiering van verschillende investeringen. De investeringen betreffen onder andere verbeteringen op het gebied van digitalisering, de verbouwing van het stadhuis, het onderhoud en beheren van de wegeninfrastructuur, de telecommunicatie-zeekabel en de aanschaf van materiaal ten behoeve van de Kustwacht.

3. Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties

3.1 Artikel 1. Versterken rechtsstaat

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. versterken rechtsstaat (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	23.478	- 5.366	18.112
Uitgaven	23.478	- 5.366	18.112
1.0 Versterken rechtsstaat	23.478	- 5.366	18.112
<i>Opdrachten</i>	0	70	70
Diverse opdrachten	0	70	70
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	377	- 377	0
Detentie - Algemeen	377	- 377	0
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	1.137	- 73	1.064
Overige bijstand aan de landen	73	- 73	0
Bestuurlijke aanpak	1.064	0	1.064
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	375	1.062	1.437
Detentie - Vastgoed	375	1.062	1.437
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>	21.589	- 6.048	15.541
Grensbewaking (Defensie)	9.392	- 1.092	8.300
Recherchecapaciteit (JenV)	1.268	- 1.268	0
Rechterlijke macht (JenV)	6.378	812	7.190
Douane (Financiën)	4.551	- 4.500	51
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Artikel 1.0 Versterken rechtsstaat

Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken

Douane (Financiën)

Dit betreft een overheveling van € 4,5 mln. naar de begroting van het mi-

nisterie van Financiën (IXB) voor de Douane Nederland. Deze middelen zijn bestemd voor de lokale grens- en handhavingsdiensten op de eilanden Curaçao, Aruba en Sint Maarten.

3.2 Artikel 2. Slavernijverleden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 4 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 2. slavernijverleden (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	4.206	0	4.206
Uitgaven	13.969	0	13.969
2.0 Slavernijverleden	13.969	0	13.969
<i>Subsidies (regelingen)</i>	3.856	0	3.856
Maatschappelijke initiatieven	3.856	0	3.856
<i>Opdrachten</i>	350	0	350
Maatschappelijke initiatieven	350	0	350
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	9.763	0	9.763
Maatregelen bewustwording, betrokkenheid en doorwerking slavernijverleden	9.763	0	9.763
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Artikel 2.0 Slavernijverleden

Er hebben ten opzichte van de eerste suppletoire begroting geen mutaties plaatsgevonden op artikel 2.

3.3 Artikel 4. Bevorderen sociaaleconomische structuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4. bevorderen sociaaleconomische structuur (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	78.600	6.565	85.165
Uitgaven	72.861	6.565	79.426
4.1 Curaçao, Sint Maarten en Aruba	34.496	1.015	35.511
<i>Subsidies (regelingen)</i>	23.537	803	24.340
Diverse subsidies	790	320	1.110
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	18.247	483	18.730
Onderwijshuisvesting Curaçao	4.500	0	4.500
<i>Opdrachten</i>	7.499	212	7.711
Opdrachten landen	999	212	1.211
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	6.500	0	6.500
<i>Inkomensoverdrachten</i>	1.268	0	1.268
Toeslagen op pensioenen NA	1.268	0	1.268
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	1.953	0	1.953
Tijdelijke Werkorganisatie (TWO)	1.953	0	1.953

Tabel 5 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 4. bevorderen sociaaleconomische structuur (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>	239	0	239
Diverse bijdragen	239	0	239
4.2 Caribisch Nederland	23.152	5.550	28.702
<i>Subsidies (regelingen)</i>	2.620	1.716	4.336
Subsidies Caribisch Nederland	2.620	1.716	4.336
<i>Opdrachten</i>	2.155	44	2.199
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	1.546	44	1.590
Opdrachten Caribisch Nederland	609	0	609
<i>Inkomensoverdrachten</i>	1.349	0	1.349
Pensioenen en uitkeringen politieke ambtsdragers	1.349	0	1.349
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>	17.028	3.790	20.818
Sociaaleconomische initiatieven	13.826	0	13.826
Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht	3.202	3.790	6.992
4.3 Stimuleringsregelingen	15.213	0	15.213
<i>Subsidies (regelingen)</i>	13.550	0	13.550
Voedselzekerheid	13.550	0	13.550
<i>Garanties</i>	1.663	0	1.663
Borgstelling MKB	1.663	0	1.663
Ontvangsten	0	1.639	1.639

Toelichting

Artikel 4.2 Caribisch Nederland

Bijdrage aan medeoverheden

Versterken bestuurs- en uitvoeringskracht

Dit betreft onder andere de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026 (circa € 3,0 mln.). Daarnaast betreft het diverse desalderingen van in totaal ongeveer € 1,6 mln.. Conform afspraken omtrent het afstoten van Rijksvastgoed zijn verschillende panden op Sint Eustatius overgedragen aan het openbaar lichaam Sint Eustatius.

Daarnaast betreft dit een overheveling van € 1,5 mln. naar het BES-fonds, voor de eenmalige toekenning die Bonaire, Sint Eustatius en Saba ontvangen hebben voor de uitbreiding van de eilandsraden.

Het restant betreft een saldo van diverse kleine mutaties.

3.4 Artikel 5. Schuldsanering/lopende inschrijving/leningen

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5. schuldsanering/lopende inschrijving/leningen (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	0	39.592	39.592

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 5. schuldsanering/lopende inschrijving/leningen (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Uitgaven	28.517	39.592	68.109
5.1 Schuldsanering Curaçao en Sint Maarten	28.517	0	28.517
Leningen	28.517	0	28.517
Schuldsanering	28.517	0	28.517
5.2 Leningen / garanties Curaçao, Sint Maarten en Aruba	0	39.592	39.592
Leningen	0	39.592	39.592
Lopende inschrijving en leningen Curaçao en Sint Maarten	0	39.592	39.592
Ontvangsten	226.756	0	226.756

Toelichting

5.2 Leningen/garanties Curaçao, Sint Maarten en Aruba Leningen

Lopende inschrijving en leningen Curaçao en Sint Maarten

Nederland verstrekt, op basis van de in de Rijkswet financieel toezicht opgenomen zogenaamde lopende inschrijving, een lening aan Curaçao van circa € 39,6 mln. voor investeringen onder andere in digitalisering, het stadhuis, de infrastructuur, de zeekabel en modernisering van de Belastingdienst.

2.4 3.5 Artikel 8. Wederopbouw Bovenwindse Eilanden

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 7 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 8. wederopbouw Bovenwindse Eilanden (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste suppletoire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	860	30	890
Uitgaven	860	30	890
8.1 Wederopbouw	860	30	890
Subsidies (regelingen)	860	0	860
Diverse subsidies	860	0	860
Opdrachten	0	30	30
Wederopbouw op Sint Maarten	0	30	30
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting

Artikel 8.1 Wederopbouw

De mutaties op artikel 8 vallen onder de voorgeschreven ondergrens van de staffel en worden daarom niet toegelicht.

4. Niet-Beleidsartikelen Koninkrijksrelaties

4.1 Artikel 6. Apparaat

Budgettaire gevolgen

Tabel 8 Budgettaire gevolgen artikel 6. apparaat (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste supple- toire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire be- groting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	32.779	1.814	34.593
Uitgaven	32.779	1.814	34.593
6.0 Apparaat	32.779	1.814	34.593
<i>Personele uitgaven</i>	22.690	1.259	23.949
Eigen personeel	21.578	1.223	22.801
Inhuur externen	1.112	36	1.148
<i>Materiële uitgaven</i>	10.089	555	10.644
Overige materiële uitgaven	10.089	555	10.644
Ontvangsten	0	700	700

Toelichting

Personele uitgaven

Eigen personeel

Het betreft een overboeking van circa € 0,6 mln. van de begroting van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) naar de begroting van KR voor de basisdienstverlening van SSO CN aan de RCN-unit SZW. Daarnaast wordt circa € 0,6 mln. gecorrigeerd, omdat dit bedrag eerder per abuis van de KR begroting naar het ministerie van SZW is overgeboekt. Per saldo wordt daarmee circa € 1,2 mln. van het ministerie van SZW naar de KR begroting overgeboekt.

4.2 Artikel 7. Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen

Tabel 9 Budgettaire gevolgen artikel 7. nog onverdeeld (bedragen x € 1.000)

	Stand eerste supple- toire begroting (incl. amendementen en NvW) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (2)	Stand suppletoire be- groting september (3) = (1) + (2)
Art. Verplichtingen	7.703	- 7.703	0
Uitgaven	7.703	- 7.703	0
7.0 Nog onverdeeld	7.703	- 7.703	0
<i>Nog te verdelen</i>	7.703	- 7.703	0
Loonbijstelling	2.789	- 2.789	0
Prijsbijstelling	2.527	- 2.527	0
Onvoorzien	2.387	- 2.387	0
Ontvangsten	0	0	0

Toelichting Nog te verdelen

Loonbijstelling

De grootste mutaties worden hieronder toegelicht.

Om de teruggave van het Government Guesthouse aan het openbaar lichaam mogelijk te maken, wordt circa € 1 mln. beschikbaar gesteld. Government Guesthouse zal gebruikt worden als huisvesting voor de eilandsraad na invoering van de nieuwe Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Daarnaast wordt circa € 0,8 mln. loon- en prijsbijstelling tranche 2026 gerealloceerd naar de verschillende artikelen.

Prijsbijstelling

Dit betreft voornamelijk een reallocatie van de loon- en prijsbijstelling tranche 2026, circa € 2,5 mln. naar de verschillende artikelen.

Onvoorzien

Er wordt circa € 1,5 mln. gerealloceerd naar artikel 4 ter dekking van lopende verplichtingen uit 2025.

Daarnaast zijn er bij VNACS incidentele tegenvallers, waaronder dubbele huurlasten en verbouwingskosten voor tijdelijke huisvesting. Ter dekking hiervan wordt circa € 0,4 mln. naar artikel 6 gerealloceerd.

Tot slot wordt met de inwerkingtreding van de nieuwe WolBES en FinBES de eilandsraad uitgebreid. Voor de huisvesting van de eilandsraad wordt aan Saba een renteloze lening van circa € 0,5 mln. verstrekt voor de aankoop van een nieuw pand.

5. Beleid BES-fonds

5.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

Tabel 10 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2026 (suppletoire begroting september) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Uitgaven 2026
Vastgestelde begroting 2026		95.808
Stand 1e suppletoire begroting 2026		94.645
Belangrijkste suppletoire mutaties		1.718
1 Verhoging bezoldiging gezagdragers	1	279
2 Uitbreiding eilandraden	1	1.455
3 Overige mutaties	1	- 16
Stand suppletoire begroting september 2026		96.363

Toelichting

1. Verhoging bezoldiging gezagdragers

Het betreft een verhoging van de bezoldiging van de politieke gezagdragers van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES) in verband met de nieuwe CAO van Rijksambtenaren.

2. Uitbreiding eilandraden

De openbare lichamen op de BES hebben een eenmalige toekenning voor de uitbreiding van de eilandraden ontvangen.

Tabel 11 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2026 (suppletoire begroting september) (bedragen x € 1.000)

	Artikelnummer	Ontvangsten 2026
Vastgestelde begroting 2026		95.808
Stand 1e suppletoire begroting 2026		94.645
Belangrijkste suppletoire mutaties		1.718
1 Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba	1	1.718
Stand suppletoire begroting september 2026		96.363

Toelichting

1. Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Op basis van de [Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba](#) (FinBES) dienen de uitgaven en ontvangsten over ieder uitkeringsjaar voor het BES-fonds gelijk te zijn. Ten behoeve van de dekking van deze uitgaven is een post ontvangsten geraamd. De voeding van het BES-fonds is direct afkomstig uit de belastingontvangsten van het Rijk.

6. Beleidsartikel BES-fonds

6.1 Artikel 1. BES-fonds

Tabel 12 Budgettaire gevolgen van beleid artikel 1. BES-fonds (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. Suppletoire begroting september begrotingen, NvW en (2) amendementen) (1)	Mutaties suppletoire begroting september (3) = (1) + (2)	Stand suppletoire begroting september (3)
Art. Verplichtingen	94.645	1.718	96.363
Uitgaven	94.645	1.718	96.363
1.0 Bijdrage aan medeoverheden	94.645	1.718	96.363
Vrije uitkering	94.645	1.718	96.363
Ontvangsten	94.645	1.718	96.363

Toelichting

1.0 Bijdrage aan medeoverheden

Vrije uitkering

Dit betreft voornamelijk de eenmalige toekenning voor de uitbreiding van de eilandsraden die de openbare lichamen op de BES ontvangen hebben.

Ontvangsten

Op basis van de [Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba](#) (FinBES) dienen de uitgaven en ontvangsten over ieder uitkeringsjaar voor het BES-fonds gelijk te zijn. Ten behoeve van de dekking van deze uitgaven is een post ontvangsten geraamd. De voeding van het BES-fonds is direct afkomstig uit de belastingontvangsten van het Rijk.